
THE TEACHER – AN EFFICIENT COMMUNICATOR**Teodora-Georgiana Amza, PhD Student, University of Pitești**

Abstract: Effective communication between teacher and student assumes the existence of inter- relations , inter- as well as socio - emotional relationships based on mutual trust . The three social partners involved in the educational process (parent, student , teacher) must interact wish to communicate the problems they face and then seek solutions of common interest.

Keywords: effective communication, the educational process, educational management.

Comunicarea are o definiție simplă. Sau ar trebui să fie o definiție universală, acceptată de toată lumea. Când vrem să comunicăm ceva, avem impresia că știm ceea ce transmitem, fără informații suplimentare, fără documentare, fără cercetare în amplitudine despre acel subiect. Tind să cred că nu e așa. Dovada este că lucrez în învățământ și aici comunicarea este cheia către viitor, către generațiile următoare. Consider, ca și profesor, că fără comunicare, indiferent de tipul acesteia, nu am ce căuta la catedră. Există diferite tipuri de comunicare didactică: cea asertivă unde educatorul își asumă responsabilitatea pentru adevărul celor exprimate, cea angajată în care se promite explicit sau implicit ajutorul necesar pentru parcurgerea drumului spre care au pornit, cea expresivă ce ne dezvăluie starea psihică specifică locutorului în raport cu partenerii săi, iar cea declarativă ne dă posibilitatea de a deveni act semnificativ dacă se produce cu adevărat o ajustare reciprocă între ceea ce se prezintă și ceea ce începe să se întâmple în statutul elevului. Fiecare dintre aceste preferințe descrie modul în care un om înțelege lumea și comunică cu ea.

Relația între profesor și elevi este constructivă sau distructivă în funcție de nivelul ridicat sau redus al comunicării între aceștia. Nu încapă îndoiala că există și factorii interni, cât și cei externi care iau parte la procesul educației pe parcursul vieții.

Un profesor bun își canalizează toată energia și atenția asupra elevilor săi, captivându-i încă de la începutul orei până la sfârșitul acesteia, începând de la banalul „bună ziua” și terminând cu lecția predată și cu zâmbetul pe buze. Elevii săi înțeleg mesajul recepționat, deoarece profesorul folosește procesul comunicării, în funcție de capacitatea fiecăruia de înțelegere, de captare și de interes asupra subiectului discutat.

Pentru o comunicare eficientă, profesorul se perfecționează folosind atât vectorii verbali, cât și vectorii non-verbali pentru a obține ceea ce își dorește. Și nu numai atât, pentru a fi un comunicator eficient, se focalizează pe principiul celor nouă constante comportamentale, care le aplică, ca dascăl, la clasă. Are o acuitate senzorială dezvoltată, în ideea de a percepe ceea ce transmite elevilor și în același timp și mesajele emise de către aceștia. Stăpânește arta flexibilității comportamentale în funcție de nevoile și înțelegerile fiecărui elev, își fixează obiectivele de comunicare, la fiecare oră, pentru a primi un feed-back pozitiv la finalul orei, caută de fiecare dată să intre într-un echilibru relațional cu elevii, pentru a se armoniza cultural și emoțional cu ei, își dezvoltă o atitudine relațională deschisă față de fiecare elev, creează un sistem de cunoaștere pozitivă în comunicarea cu elevii și așa mai departe.

Dascălul este un comunicator eficient atât timp cât folosește folosește mijloacele interne cât și cele externe în predare, în clasă, în relația cu elevii. Orice atitudine pe care o abordăm comunică ceva despre noi și determină, conștient sau inconștient, o reacție de răspuns din partea celorlalți, putând fi factor declanșator și susținător constant al procesului de evoluție socială. Importanța fenomenului a determinat elaborarea unor reguli care formează decalogul comunicării:

1. Nu poți să nu comunici.
2. A comunica presupune cunoaștere de sine și stimă de sine.
3. A comunica presupune conștientizarea nevoilor celui alt.
4. A comunica presupune a ști să ascuți.
5. A comunica presupune a înțelege mesajele.
6. A comunica presupune a da feed-back-uri.
7. A comunica presupune a înțelege personalitatea unei relații.
8. A comunica presupune a ști să-ți exprimi sentimentele.
9. A comunica presupune a accepta conflictele.
10. A comunica presupune asumarea rezolvării conflictelor.

Stabilirea unor relații comunicaționale necorespunzătoare între dascăl și elevi determină atât blocarea comunicării în ansamblu între cei doi, precum și alterarea relațiilor evidente prin conduitele adoptate ulterior. Există o serie de modalități ineficiente de abordare care pot bloca comunicarea sau chiar periclita relația dintre aceștia:

1. Critica- evaluarea negativă a celorlalți, a atitudinilor sau acțiunilor pe care le întreprind aceștia.

Ex.: „ Tu ești de vină.....”

2. Etichetarea- folosirea etichetelor în caracterizarea elevilor.

Ex.: „ Toți sunteți insensibili.”, „ Ce prostie! Vorbești ca un țăran.”

3. Oferirea de sfaturi- a oferi soluții la problemele celeilalte persoane.

Ex.: „ Dacă aș fi în locul tău....”

4. Folosirea excesivă sau nepotrivită a întrebărilor- întrebările închise sunt bariere sigure în calea comunicării.

Ex.: „Regreți cele întâmplate?”

5. A da ordine- a ordona altei persoane ceea ce vrei tu să facă.

Ex.: „ Fă ce spun eu!”, „ Ordinul se execută nu se discută!”

6. Amenințări- amenințare prin amintirea consecințelor negative.

Ex.: „ Încetează imediat, sau....”

7. Moralizarea- a spune unei alte persoane ce ar trebui să facă.

Ex. : „ Ar trebui să....”

8. Abaterea- distragerea de la interesele celeilalte persoane.

Ex.: „ Nu te mai gândești la asta. Hai să vorbim despre....”

9. Argumentarea logică impusă- folosirea logicii în detrimentul factoriilor emoționali.

Ex.: „ Uite cum stau lucrurile....”

În comunicarea didactică profesorul trebuie să-i facă pe elevi să simtă că el are o vocație în această direcție, că este un partener de încredere, care dorește un dialog autentic. Competența de comunicare se va manifesta și prin capacitatea de ascultare a elevilor. Cei mai apreciați profesori sunt cei care permit libertatea de exprimare a elevilor, care nu-i fac nici să se simtă judecați, nici manipulați, nici sfătuiți, ci cei care le oferă sentimentul de siguranța și libertatea comunicării.

În încheiere se poate spune că relația de comunicare ce se stabilește între profesor și elev este un factor important al construirii autonomiei celui din urmă, cu aportul consistent al celui dintâi. Utilizând eficient comunicarea didactică profesorul are posibilitatea de a deveni „un exemplu nu abstract și impersonal, ci concret și direct pentru fiecare elev. El este un exemplu de eroism și curaj pentru copilul pe care-l știe înfricoșat și șovăielnic, un exemplu de iubire:

✓ Îmi îndoctrinez elevii când îi îndrept spre o religie în care nu cred? Da. Îi mint și pentru acest lucru ei îmi vor cere socoteală mai târziu. Nu am dreptul să le impun o doctrină la care nu ader.

- ✓ Îndoctrinez dacă afirm că un elev este incapabil de reușită? Nu, dacă este debil mental. Da, pentru că eu, ca dascăl trebuie să-i încurajez pe toți după puterile lor.
- ✓ Îndoctrinez, oare, când le impun elevilor anumite reguli de politețe sau un anumit cadru conceptual, fără a le explica acest lucru în totalitate? Nu, pentru că regulile de politețe sau de gramatică nu se pot explica întotdeauna, iar dacă aceste explicații există nu sunt întotdeauna în concordanță cu puterea de înțelegere a elevilor.
- ✓ Îndoctrinez când elevii mei mă acuză că îi îndoctrinez? Cred că nu. În acest moment, îndoctrinarea, dacă ar fi intenționată nu ar mai avea nici un efect.
- ✓ Care este cadrul cel mai prielnic pentru îndoctrinare? Învățământul. Dacă acesta este însoțit și de puțină religie, predată defectuos, sau de alte tipuri de ideologii, șansa este și mai mare“ (C. Cucuș, 1999, p. 218)

O realitate este atunci când putem spune că de modul în care comunică toți factorii implicați în procesul educativ depinde prezentul, dar și viitorul copiilor, aceștia fiind beneficiarii direcți ai seriozității cu care ne implicăm în toate fazele procesului educativ, iar ideea de-a schimba ceva constituie subiect de reflecție pentru fiecare dintre cei implicați în procesul instructiv-educativ.

Bibliografie:

- Anuța L, *Psihologie școlară*, editura Excelsior, Timișoara, 1999
 Cosmovici A., Iacob L, *Psihologie școlară*, editura Polirom, Iași, 2008
 Iucu R, *Managementul și gestiunea clasei de elevi*, editura Polirom, Iași, 2000
 Olsen J, Thomas W. Nielsen, *Noi metode și strategii pentru managementul clasei*, editura Didactic Publishing House, București, 2009
 Verza E, Verza F., *Psihologia vârștelor*, editura Pro Humanitate, București, 2000
 Vrașmaș, E, *Consilierea și educația părinților*, editura Aramis, București, 2002.
 Lacombe, Fabrice, *Rezolvarea dificultăților de comunicare*, editura Polirom, Iași, 2005.
 Cucuș, Constantin, *Educația religioasă*, editura Polirom, Iași, 1999.